

של מחקרנו... מראה שאחוזי משיבים נכונה גבוה יותר במידגם האוכלוסייה הכללית.

קויהמשווה הוא

קויההפרדה

זחי עובדה מדהימה, הקובעת כי האינטליגנציה הידוע בנושאים כלליים, של הציבור הרחב במדינה, עולים על אלה של המועמדים למשרות בשירות המדינה.

מכאן המסקנה כי עבודה במשרה ממשלתית בארץ, אין בה יוקרה חברתית, וממילא נמשכים לעסוק בה בני השכבות הנחות-משכילות באוכלוסייה הישראלית. עורכי הסקר ניסו לבדוק לאיזו קבוצת השכלה באוכלוסייה הכללית מקבילה רמת ההישגים של נבדקי הנציבות. מסקנתם (כפי שהיא משתקפת בדוח מספר 4, המצורף): רמת ההישגים של מידגם הנציבות מקי כיתה בדרגת כלל רמת הידע של בעלי השכלה של 10-9 שנות לימוד. זאת, כאשר משווים את היישגים לפי אחוז התשובות הי מלאות. אם מצרפים תשובה מלאה ותשובה חלקית, יורדת רמת

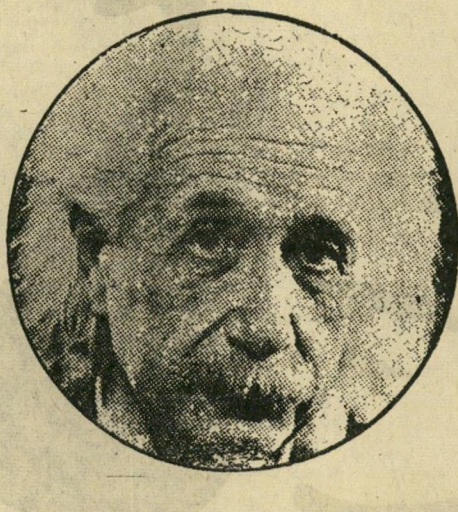
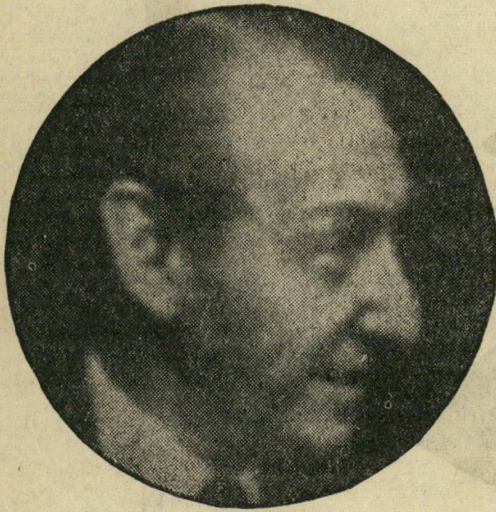
אלטלנה: אשתו השנייה של המלך חוסיין

אחרים השיבו כי אלטלנה הוא שם של בחורה יפה, או של חברת-עופה. אחד כתב כי היא היתה אשתו השנייה של המלך חוסיין. היו כאלה שהחליטו כי אלטלנה היא חללית, ואחד הנשאלים השיב, בביטחון גמור, כי "אלטלנה זה מחזה אמריקאי מסורסם".

49% מהנשאלים לא ידעו דבר על הרעיון הציוני או מה שגרוע יותר, נתנו תשובות כגון: "זה היה רעיונו של היטלר לחסל את הציונות". תשובה אחרת, מדהימה לא פחות: "זה היה רעיון של שבטאי צבי, אבל הרעיון נכשל".

באותו תחום, 53% ידעו להשיב נכונה על השאלה, "מה ידוע לך על גדולי יהדות ספרד?". מבין 47% שהשיבו תשובות לא נכונות, היה אחד שקבע כי אלה הם חברי-הכנסת הספרדיים.

54% השיבו תשובה נכונה ומלאה ל-שאלה, "מהי המימונה?". אך גם כאן נמצאו רבים שהשיבו כי "מימונה היא אשתו של הרב מימון", או: "מימונה היתה ילדה קטנה בארץ שנאנסה ונרצחה". בתחום ההומאניה ידעו 61% מי היה וויליאם שייקספיר. 39% שי השיבו תשובות לא נכונות, ציינו כי "שייקספיר היה מנצח בקונצרט סימפוני", או: "הוא היה תורם גדול

ולדהיים: שכיר-חרב ואצי

איינשטיין: זמר פופולארי

קלארספלד: חברת כנסת

למנכית. "התשובה המוזרה ביותר בנושא זה היתה: "שייקספיר הוא בלם נוכח-התכדורגל של אנגי ליה".

באותו תחום, לגבי אמונה, היו גירסות רבות מאוד, אפילו 70% השיבו תשובה נכונה. 30% הנותרים השיבו כי אמונה היא הנקבה של האתון, או "זה משהו מהעתיקות". אחת התשובות ציינה: "אמונה, בית-קפה מיורחי ביפו".

הספר המנוח ש"י עגנון, חתן פרס נובל לספרות, היה בוודאי מתפלץ אילו קרא את הסברי תושבי ישראל לשאלה בדבר יצירותיו. רק 39% מהנשאלים השיבו תשובה נכונה ומלאה.

החלק הארי מבין הנשאלים השיב תשובות מדהימות מאוד כמותן. ענה על כולם אחר הנשי אלים, שהשיב: "ר"ר עגנון התי מחה בהפריית נשים עקרות באמי צעות הזרעה מלאכותית. הידדים שאותן נשים עקרות ילדו נחשבו, כאות-תורה, כיצירותיו".

כדי להעריך את איכות הידיעות של האוכלוסיה השונות בישראל, פיצלו עורכי-המחקר את האוכלוסייה לשלוש תתי-אוכלוסיות, לפי ארצות המוצא.

עורכי הסקר גילו כי ממוצע ידיעות בקרב אלה שהתחנכו בישראל או באירופה ואמריקה, זהה כימעט, בי עוד שהממוצע הוא באופן מובהק לרעתם של אלה שקיבלו את השכלתם באסיה-אפריקה.

אלה שלמדו באסיה-אפריקה נמוכים בידיעותיהם בכל רמות ההשכלה, מאלה שלמדו במקומות אחרים.

אלה שלמדו בארץ, ביצועיהם נופלים מאלה שהתחנכו באירופה-אמריקה עד לרמה של 9 שנות לימוד.

נקודת-האור של המחקר היא, כי רמתם של אלה שהשכלתם עולה על 10 שנות לימוד — גבוהה יותר בקרב המתחנכים בארץ, בהשיג האלה שחתנחנו באירופה-אמריקה, זהה, כפי מפק, הישג חשוב למערכת-החינוך הישראלית.

של המדינה היו מסוגלים להמציא תשובות ממורפות כמו: "את החי למה 242 חוקקו אנשי הכנסת? הגדרה, והיא דנה בענייני מוהרה וסומאה".

בתחום היהדות, 39% ענו נכונה על השאלה, "מה ידוע לך על אלטלנה?". רבים

נתנו רבים אחרים תשובות מצחיקות כמו: "זה משהו הקשור לגנ-ילדים", או: "אלה לה יוונית מפורסמת".

בתחום האקטואליה: על שתי השאלות — החלטה 242 ומשבר-האנגיה, השיבו תשובה מלאה ונכונה רק 26% מהנשאלים. קשה להאמין שאזרחים כוגרים

השוואת התפלגות התשובות במידגם הנציבות עם מידגם כלל האוכלוסייה					
השאלה	המידגם	תשובה מלאה		תשובה חלקית	
		לא נכונה	נכונה	לא נכונה	נכונה
איינשטיין	נציבות שדות המדינה	22	19	27	32
	המכון למחקר חברתי	33	44	11	12
ולדהיים	נציבות שדות המדינה	44	11	30	15
	המכון למחקר חברתי	68	13	7	11
החלטה 242	נציבות שדות המדינה	22	21	31	26
	המכון למחקר חברתי	26	45	12	18
אלטלנה	נציבות שדות המדינה	17	15	17	51
	המכון למחקר חברתי	39	21	13	27
שיקספיר	נציבות שדות המדינה	35	32	17	12
	המכון למחקר חברתי	61	24	6	10

השוואת הבירות

זהו קטן מתוך מסקנות הסקר שבדק את רמת הידע הכללי של האוכלוסייה הישראלית, בהשוואה לרמת הידע של המועמדים למנגנון עובדי-המדינה. בסקר נכללו במתכוון חמש שאלות שהופיעו קודם-לכן בסקר של נציבות שירותי-המדינה. שבחנה את רמת ההשכלה הכללית של המועמדים לעבודה במשרות ממשלתיות. כך, למשל, על השאלה הראשונה: "מה ידוע לך על אלברט איינשטיין?" השיבו רק 22 אחוזים מנבחני נציבות שירותי-המדינה תשובה נכונה ומלאה; 19% השיבו תשובה חלקית; 27% השיבו תשובה לא נכונה, ו-32% לא ידעו כלל מה להשיב. לגבי אותה שאלה, השיבו 33% ממדוראיני מידגם האוכלוסייה הכללית תשובה מלאה ונכונה; 44% השיבו תשובה חלקית; 11% השיבו תשובה לא נכונה ו-12% לא ידעו כלל מה להשיב. בכל חמש השאלות מנלה המחקר, כי אחוז התשובות הנכונות שניתנו על-ידי המידגם של כלל האוכלוסייה האזרחית עולה על זה של המועמדים להתקבל לעבודה במשרות ממשלתיות.

ההשכלה של נבדקי הנציבות ל-9 שנות לימוד.

על רקע מימצא מדכא זה ניתן, אולי, להבין את הסיבות לסיבול ולנוקשות הביורוקראטית של המנגנון הממשלתי. תשובות רבות מאלו שניתנו לשאלות הסקר של המכון למחקר חברתי-שימושי, יכולות לתסכל לא רק את אנשי מערכת החינוך, אלא גם את אנשי העיתונות, הרדיו והטלוויזיה.

לפתע מתברר שלאחוז בלתי-מבוטל מתושבי הארץ אין אף מושג קלוש בנושאים שהיו חייבים לדעתם לא רק מתקופת לימודיהם בבית-הספר, אלא גם מפני שנושאים אלה מופיעים יום-יום בכתורות העיתונים, ברדיו ובטלוויזיה.

ישראלי בן 25, אב לשני ילדים, ציין שקויהמשווה הוא קריה-הפ-ררה בין ישראל למצריים, ולשאלה "מה ידוע לך על משבר האנרי גיה?" השיב: "במקום נפס יש סולר".

נבדקי הסקר של המכון למחקר חברתי-שימושי, נשאלו 18 שאלות בי תחומי המדע, האקטואליה, היהדות והומאניה.

אולם, למרות שאחוז המשיבים מבין האוכלוסייה הכללית עלה על זה של המועמדים לעבודה במשרות ממשלתיות, כפי שציין, הרי בסיכומו של דבר מסתבר כי אחוז המשיבים תשובות נכונות ומלאות הוא נמוך, ומעורר דאגה חמורה.

כך, למשל, בשאלות בתחום המדע, רק 33% מהנשאלים השיבו תשובה מלאה על השאלה מי היה אלברט איינשטיין. רבים השיבו כי הוא זמר שנות השיבעים (כנראה החליפו אותו באריק איינשטיין, שכבודו במקומו מונח). אחרים טענו כי זהו רחוב בת-לאביב, או שחקן-קולנוע. רק 36% מהנשאלים השיבו תשובה נכונה ומלאה.

בה מלאה לשאלה, "מה ידוע לך על ריקוויחמה?" 21% מהם השיבו: "השמש נעשית חציירה".

48% הסבירו נכונה את המושג "קרי-מינולוגיה", אך גם כאן, למרות האחוז הגבוה-יחסית של בעלי תשובות נכונות.